

Cesty (Slezsko): * Veřejná cesta má pro veřejnou, obecnou komunikaci uvnitř obce nebo s obcemi sousedními podřízený význam ve smyslu § 4 slez. zem. zák. z 13. července 1898 č. 33 z. z., není-li pro řečenou veřejnou, obecnou komunikaci nutná, t. j. je-li možno jí postrádati, aniž tím tyto veřejné komunikační zájmy podstatně utrpí. Zdali tomu tak čili nic, jest otázka skutková.

(Nález ze dne 6. září 1921 č. 10.934.)

V ě c: Adam P. a firma Adolf S. v O. (adv. Dr. Em. Patz) proti zemské správní komisi v Opavě (zast. zem. radou Edv. Moskorzem) o prohlášení cesty za veřejnou cestu interesentů.

V ý r o k: Stížnost se zamítá jako bezdůvodná.

D ů v o d y: V roce 1914 vznikl mezi obcí O. a stěžovatelem Adamem P. jako majitelem velkostatku v O. spor stran povinnosti přispívati na udržování mostu zvaného »Hofbrücke«, poškozeného povodní. Na základě závazku, obsaženého v urbáři, dodával až do té doby velkostatek dříví na udržování mostu potřebné, odepřel však tak učiniti i tentokráte, dovolaňuje se se zřetelem na cís. pat. ze dne 7. září 1848 zrušení tohoto závazku. Obec O. otázala se žalovaného úřadu, jak ve věci té má býti pokračováno, a když žalovaný úřad provedl šetření na místě samém, vyzval obecní zastupitelstvo, aby ve smyslu § 8 zák. ze dne 13. července 1898 č. 33 z. z. učinilo usnesení o charakteru cesty vedoucí přes parcely č. kat. 2156 a 2158, jejíž část most onen tvoří.

Obecní zastupitelstvo usneslo se pak, že cesta ona, počínajíc příkopem u velkého mlýna, vedoucí částí města zvanou N. a L. i s mostem, část cesty té tvořícím, prohlašuje se za veřejnou cestu interesentů.

Odvolání, podané z tohoto usnesení správou velkostatku stěžovatele Adama P. a stěžující si firmou Adolf S. bylo po komisionálním jednání provedeném žalovaným úřadem, naříkaným rozhodnutím zamítnuto, poněvadž dle zjištění je udržování cesty té i s mostem součástí její tvořícím z převážné části v zájmu obou stěžovatelů, což potvrzeno i závazkem v urbáři z r. 1773 zaneseným.

O stížnosti podané do tohoto rozhodnutí, vytýkající mu nezákonnost a řízení vady, uvažoval nejvyšší správní soud takto:

Především bylo se zabývati námitkou stížnosti, která tvrdí, že prohlášení sporné cesty jako veřejné cesty interesentů zahrnuje v sobě zrušení cesty obecní, které však dle § 7 slez. zák. ze dne 13. července 1898 vyžaduje svolení okresního úřadu politického. Nejvyšší správní soud neshledal námitku tu důvodnou. Neboť předmětem usnesení obecního výboru v O., jež naříkaným rozhodnutím bylo zachováno v platnosti, nebylo zrušení komunikace, jež měla nesporně charakter veřejné cesty obecní, nýbrž autoritativní zjištění, jehož dle stavu spisů posud nebylo, zda sporná cesta má charakter cesty obecní nebo veřejné cesty interesentů ve smyslu § 4 cit. z. Toto zjištění spadá, jak vyplývá ze srovnání ustanovení § 7. odst. 2, § 8 a § 21 cit. zák. a čehož ostatně stížnost ani nepopírá, do

výhradně kompetence obecního výboru, po případě v pořadí instančním do kompetence výboru zemského.

Okolnost pak, na kterou stížnost poukazuje, že sporná cesta v kteréši veřejné vyhlášece a ve zprávě podané zemskému výboru byla označena jako obecní cesta, nemá pro spor tento vůbec žádného významu, poněvadž v tom nelze spatřovati ani autoritativního, právní moci schopného výroku příslušného obecního výboru, ani prohlášení obce, které by jí mohlo ve sporu co do jejího právního stanoviska prejudikovati.

Stížnost brojí dále proti naříkanému rozhodnutí, označujíc je jako nezákonné a snažíc se dovoditi, že sporná cesta nemá oněch známek, které by jí ve smyslu zákona dávaly charakter veřejné cesty interestentů, nýbrž že třeba jí vzhledem ke způsobu, jakým se cesty té užívá, považovati za veřejnou cestu obecní.

Neerární silnice a cesty rozděleny jsou ve slezském zákoně silničním z 13. července 1898 na silnice okresní, na obecní silnice a cesty, pak na veřejné cesty interestentů (§§ 1—4). Kdežto zařazení silnic do kategorie silnic okresních vyžaduje konstitutivního prohlášení příslušného k tomu orgánu (§ 6 cit. zák.), kvalifikuje zákon (§ 3) jako obecní silnice a cesty ony veřejné silnice a cesty, které nejsou silnicemi okresními, prostředkují nutné a všeobecným zájmům sloužící spojení uvnitř obce nebo s obcemi sousedními. Jako veřejné cesty interestentů jsou pak (§ 4) klasifikovány ony cesty, které, ač pokud místní potřeba v úvahu přichází, každému jsou přístupny a každým mohou býti používány, pro veřejnou, všeobecnou komunikaci jsou jen podřadného významu a převážnou měrou slouží zájmům jednotlivých osob neb jednotlivých částí obce.

Z toho plyne, že obecní silnice a cesty charakterisovány jsou svou nutností pro všeobecnou komunikaci (§ 3) a že v první řadě touto známkou liší se od veřejných cest interestentů, které pro veřejnou, všeobecnou komunikaci jsou »jen podřadného významu«, kdežto zájmům určitých uživatelů cest takových slouží měrou převážnou (§ 4).

Ze srovnání těchto uvedených známek vyplývá, že »podřadný význam pro veřejnou, všeobecnou komunikaci« (§ 4), který charakterisuje v první řadě veřejné cesty interestentů, pojmáti je jako protivu »nutnosti« pro veřejnou obecnou komunikaci (§ 3).

Cesta sloužící veřejné komunikaci je tedy veřejnou cestou interestentů ve smyslu slezského zákona silničního, když — předpokládajíc převážný význam její pro speciální interestenty — pro veřejnou, všeobecnou komunikaci uvnitř obce a se sousedy není nutnou, t. j. možno-li jí postrádati, aniž tím místní, všeobecné zájmy komunikační podstatně utrpí.

Zdali však určitá veřejně užívaná cesta má pro všeobecnou, veřejnou komunikaci tento oslabený význam, to není ovšem již otázkou právní, nýbrž otázkou skutkovou, na kterou může a musí býti dána odpověď pouze se zřetelem na poměry místní. Stěžovatelé nepopírají, že by sporná cesta pro jejich speciální zájmy neměla převážného významu, nýbrž popírají pouze, že by cesta ta měla podřadný význam pro všeobecnou veřejnou komunikaci.

Bylo proto nejvyššímu správnímu soudu pouze v mezích § 6 zák. o správ. soudě zkoumati, zda způsob, jímž žalovaný úřad svrchu uve-

denou otázku skutkovou zodpovídal, netrpí některou z vad řízení, již vytýká stížnost nebo k níž bylo by přihlížeti z úřední moci.

Nejvyšší správní soud vad takových neshledal. Stížnost vytýká v první řadě, že stěžovatelé před usnesením obecního zastupitelstva ze dne 10. července 1919 nebyli slyšeni. Ze spisů vyplývá, že před usnesením oním slyšen byl pouze zástupce stěžovatele Adama P., který byl přítomen při jednání dne 3. května 1919, nikoli však i stěžovatelka firma S. Leč vadu tu neshledal nejvyšší správní soud podstatnou, poněvadž byla odstraněna, když pak v řízení, jež žalovaný úřad zavedl vzhledem ke stížnosti proti usnesení onomu podané, oba stěžovatelé resp. jejich zástupcové byli slyšeni a takto jim poskytnuta ještě před vydáním naříkaného rozhodnutí příležitost, aby své stanovisko hájili.

Ani výtky, že naříkané rozhodnutí dovolává se zprávy městského úřadu v O., jejíž obsah nebyl stěžovatelům před vydáním naříkaného rozhodnutí sdělen, neshledána důvodnou. Obsah zprávy té kryje se podstatně s tím, co bylo uvedeno při komisionálním jednání 23. ledna 1920, až na pasus o tom, že firma S. nabídla se svého času hraditi část nákladů na udržování mostu, bude-li jí povoleno jezdit po mostě nákladním automobilem. O tuto okolnost však se naříkané rozhodnutí vůbec neopírá a z ní pro své stanovisko ničeho nedovozuje a nelze proto v tom, že obsah zprávy té stěžovatelům před vydáním naříkaného rozhodnutí nebyl sdělen, spatřovati podstatnou vadu řízení.

Stejně nelze ji spatřovati v tom, že náčrtek situační ve spisech založený byl vyhotoven obcí O. a nebyl stěžovatelům dán k nahlédnutí. Neobsahuje ani náčrtek ten ničeho jiného, než to, co při komisionálním jednání dne 23. ledna 1920 u přítomnosti zástupců obou stěžovatelů bylo protokolárně zjištěno.

Konečně namítá stížnost, že při komisionálním jednání dne 23. ledna 192 protokolovány byly pouze vývody zástupců obce a nebyli vyslechnuti pamětníci a osoby přezvědné. Komisionálního jednání zúčastnily se obě stěžující si strany svými zástupci, protokolována jsou i jejich vyjádření a neučinili při jednání tom žádných návrhů na doplnění řízení a protokol bez námitek podepsali. Je proto výtky, že protokol obsahuje jen vyjádření obce, vyvrácena spisy.

Že nebyli slyšeni starší pamětníci a osoby přezvědné, nezakládá neúplnost a tím vadu řízení, stejně jako ji nezakládá ta okolnost, že nebyl číselně zjištěn rozsah frekvence na cestě sporné a na druhé cestě spojující střed města O. s L. Mělt žalovaný úřad ve výsledcích šetření provedeného za účasti stěžovatelů dostatečný podklad pro zjištění, od kterého vycházel. Byloť vyšetřeno, kdo všechno má zájem na sporné cestě, jaké zájmy na cestě té mají stěžovatelé a jaké ostatní veřejnost, dále jaká jsou spojení mezi částí města zvanou L. a středem města, jaká spojení má město s nádražím. Výsledek tohoto šetření, dle něhož je ovšem sporná cesta nejkratším spojením mezi L. a středem města, dle něhož však spojení to sprostředkuje i jiná cesta veřejná přes t. zv. most Jánský, dle něhož dále spojuje sporná cesta přímo oba dvory stěžovatele Adama P. a mlýn firmy S. s nádražím jakož i špýchar se mlýnem tím, jakož i že cesta ta pro malou šíři při zatáčce do ulice H. pro všeobecnou frekvenci je méně vhodnou, a dle něhož L. má jen 38 čísel, že není v něm rolníků ani

průmyslových neb zemědělských podniků mimo dům stěžovatele P. a hospodářský špýchar, poskytl žalovanému úřadu dostatečný podklad pro odpověď na otázku, má-li sporná cesta pro všeobecnou frekvenci význam jen podřadný a převážný význam pro stěžovatele.

Stěžovatelé v administrativním řízení slyšení osob přezvědných a starých pamětníků ani zjišťování frekvence nenavrhli a nemohou již proto teprve ve zdejší stížnosti vytýkati v tomto směru vady neb neúplnost řízení, nehledě ani k tomu, že ani ve stížnosti se neuvádí, co vlastně mělo býti tímto slyšením zjištěno.

Není tedy žádná z výtek řízení činěná důvodnou a ani soud nenalezl žádných vad řízení, jichž bylo by dbáti z úřední moci, neboť naříkané rozhodnutí spočívá na skutkové podstatě s obsahem spisů souhlasné a mezer prosté.

Zdali žalovaný úřad vyšetřené okolnosti skutkové také věcně správně hodnotil, vymyká se ovšem soudnímu zkoumání, ježto i toto hodnocení náleží ke skutkové podstatě, na kterou nejvyšší správní soud po zákonu (§ 6, odst. 1 zák. o správ. soudě) jest vázán. Soud nemohl se tedy zabývati oněmi vývody stížnosti, jimiž snaží se dovoditi, že hodnocení bylo nesprávné.

Z těchto důvodů bylo stížnost zamítnouti jako bezdůvodnou.

Č. 927.

Příspěvek na stavbu silnice (Čechy): * I obecní silnice může náležeti k zařízením, o kterých jedná § 82, odst. 2 česk. ob. zřiz., a není tedy použití ustanovení toho při rozvrhu nákladu na stavbu silnice takové zásadně vyloučeno.

(Nález ze dne 6. září 1921 č. 10.935.)

Věc: Obec P. (adv. Dr. Alfr. Meissner z Prahy) proti zemskému správnímu výboru z Praze (za stranu zúčastněnou osadu S. adv. Dr. Jan Pugnar ze Slaného) stran příspěvku na stavbu silnice.

Výrok: Naříkané rozhodnutí se zrušuje pro vady řízení.

Důvody: Do rozpočtu příjmů a vydání spojené obce P.-S. zařazen byl na stavbu silnice z obce P. na hranice obce V. K. peníz 86.000 K a usneseno k úhradě části výloh se stavbou silnice té spojených vybíratí 100proc. obecní přírážku. Vyhláška o usnesení tom vyvěšena byla 3. března 1920. Osadní zastupitelstvo v S. podalo dne 12. března u obecního zastupitelstva v P. zprávu, že podalo žádost o odloučení od obce P. a že bylo jednohlasně osadním zastupitelstvem v S. usneseno, nepřispěti ničím na stavbu oné silnice. S. podnikla dvě stavby silnice a nežádala ničeho od obce P. a nebude proto také na stavbu silnice oné nic platiti.

Obec P. předložila zprávu tu jako námitky okresní správní komisi v Slaném, která stížnost jako bezdůvodnou zamítla, poněvadž stavba silnice spadá dle § 28 obec. zřiz. do působnosti celé obce místní, takže i osady její jsou povinny poměrný náklad na stavbu takovou nésti a stavbu silnice